

NOTRANJEC

Izhaja vsake soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Javni ljudski shod v Ljubljani.

Nedeljo 6. t. m. se je vršil v Ljubljani velik javen shod, kjer se je imelo razpravljati o važnih vnanjih in notranjih političnih vprašanjih. Vlada je brzojavno priklicala z dežele 180 orožnikov. Detektivov je kar mrgolelo. Korinski je sestavil natančen bojni načrt, kako bo ob prvem „Živio“-klicu dal z vojaki zasesti vse mostove in važne pasaže. Opravičeno so se govorniki iz grofiča malo ponorčevali na shodu, češ bogve ali bi proti Srbom na Drini imel tudi tako korajžo. Koraki deželne vlade so vzbudili na shodu burno veselost, deloma pa tudi ogorčenje, da se tako brezvestno zapravlja ljudski denar. Krog „Mestnega doma“ je bilo kakor v vojnem taborišču. Korinski pa je ves nervozen prežal v vladni palači na telefonu. Škoda, da ga ni bilo na shodu. Kajti tako odločnih in brezobzirnih besedi še ni nikoli slišal ta mož. Nastopili so kot govorniki dr. Oražen, dr. Žerjav in Ribnikar. Povedali so brez ovinkov, kar nam je Slovincem na srcu. Dr. Žerjav je razpravljal o vojni nevarnosti odkrito izjavljajoč, da Slovenci ne maramo v vojno zoper brate Srbe. Ribnikar pa je podvrgel kritiki našo vlado ter na podlagi dejstev dokazal vso njeno pristranost. Občinstvo je burno pritrjevalo.

Po shodu je vladal popolen mir. Ljudje so se razšli ter se glasno smejali vojskovodji Korinskemu. Slednji si je dal po detektivih poročati vse podrobnosti o svoji osebi. Povedati so mu morali, da je shod bil ogromna manifestacija tudi proti njegovi kandidaturi na mesto deželnega predsednika. Ko je govornik zahteval, da bodi Slovenec - demokrat in ne nemčur-plemič deželni predsednik, je shod to odobril z burnim več minut trajajočim odobravanjem. Ali g. Korinski še ne razume? S Švarcom naj brž pripravita kovčege.

Taki shodi, kakor je bil v nedeljo v Ljubljani, naj bi se vršili po vsi deželi.

Deželnozborski volilci!

Prihodnji teden se bo volilo 10 poslancev nove splošne kurije za kranjski deželni zbor. Volitve so bile razpisane par dni po 20. septembru t. l., ko so si na grobu ljubljanskih mučnikov podale roko vse slovenske stranke na skupen boj proti vladi in Nemcem.

Tedaj se je začelo krepko delo za narodno-gospodarsko osamosvojitve. Kar možno se je hitelo popraviti grehe, ki so se prej skozi desetletja vedno na novo ponavljali. V tej lepi junaški dobi našega naroda je moral molčati bojni krik, ki se je razlegal po domovini na bojišču med samostojno in svobodno idejo ter med nazadnjaškim klerikalizmom. Ta sloga se je izrazila tudi v sklepu obeh glavnih strank v naši deželi, da ne bo volilnega boja. Temu sklepu smo se pod mogočnim pojmom dogodkov z dne 20. septembra, pod utisom, da treba narodnost rešiti predvsem, da treba boja proti krivični vladi, i mi pridružili.

Na Notranjskem postavljeni kandidati so ljudje, ki izzivajo na odpor. Niso možje, h katerim se gre z zaupanjem, dasi so politični nasprotniki. A bodisi: Vzdržite se volitve vsi kakor en mož.

Pozivljamo pa h krepkemu strankarskemu delu. Delujte nevstrašeno in vstrajno, saj misel o kmetski samostojnosti mora priti do zmage. Boj bodi stvaren in resen, da ne bomo izgubljali dragih sil v osebnostih, ki se jih c. kr. vlada in naši narodni nasprotniki tako vesele.

Če se vzdržimo volitve, sicer s tem nasprotnikov nič ne zavežemo. A njihova moralna dolžnost je, da — izvoljeni brez boja vsled narodnih razmer — to vselej pri bodočem delu uvažujejo. Oni so poslanci boja proti nemštvu in vladi. Proti tema našima sovražnikoma morajo neizprosno nastopiti, da pride do premembe sistema pri vladi in do odstranitve nemških privilegijev. Proč s Švarcem in Korinskim in na njih mesto naj stopijo Slovenci, proč z veleposestniško kurijo in na nje mesto kmetski poslanci na podlagi splošne

jednake volilne pravice. Če bodo zvesti temu programu, bodo zvesti dolžnostim, katere jim nalaga 20. september, ki nam veleva, da se vzdržimo volilnega boja.

Politične vesti.

Za slovensko vseučilišče se je vsled napadov nemških buršev na naše dijake začelo novo gibanje. V Trstu, v Ljubljani, Celju, Pragi, na Dunaju in Gradcu so se vršili manifestačni shodi.

„Narodna Zveza“ skupni klub vseh jugoslovanskih poslancev je sedaj v opoziciji proti vladi. Da bi le nevstrašeno in krepko vstrajali poslanci v boju proti vladi. Osobito se bo dalo tla izpodnesti v kranjskem deželnem zboru.

Preki sod je še vedno nad Prago.

V Trstu so bile demonstracije Slovencev proti Italijanom.

V Mariboru je bil v nedeljo shod, na katerem sta predavala ravnatelj Ulčakar iz Trsta in dr. Žerjav iz Ljubljane.

Italijanski minister zunanjih del Tittoni je imel v parlamentu govor, v katerem se je sicer postavil na stališče trozveze, a vendar odločno dal Avstriji čutiti, da Italija ne pojde ž njo. Izjavil je simpatije Srbiji in sporočil, da je Italija sklenila dogovor z Rusijo. Na Dunaju vlada vsled tega velika poparjenost. Nerodnost dunajske politike je Avstrijo spravila v silno zagato.

V Ljubljani so napredni zaupniki končno postavili kandidatom v splošni kuriji Josipa Turka, iz-

voščka v Ljubljani, v mestni pa dr. Oražma in Ivana Kneza. Poprej je bila že proglašena kandidatura učitelja Jelenca v splošni kuriji. Kandidatura pa je bila malo nespretno upeljana, tako da so se volilci začeli upirati, češ da se ne dajo od zgorej komandirati. To je uporabil g. Turk. Zmedo se je povečalo še bolj, ko se je iz učiteljskih krogov izvedelo, da g. Jelenc ne sme vsprejeti mandata v splošni kuriji, temuč se ga mora voliti v mestni kuriji, češ da sicer odstopi idrijski poslanec učitelj Gangl, ki je izvoljen tudi s socialističnimi glasovi. Ljubljanski zaupniki so pa vkljub temu potrdili kandidaturo Jelenčevo v splošni kuriji v Ljubljani. Izjavili so, da iz idrijske volitve še ne izhaja nobena posledica na ljudski mandat v Ljubljani. Ker so navzoči učitelji izjavili, da bo Jelenc menda prisiljen odložiti zaupano mu kandidaturo v splošni kuriji, se je zmeda še povečala, kar je zbudilo trpkost napram učiteljskemu kandidatu. Posledica zmede je bila, da je na novem zaupnem shodu zmagala Turkova kandidatura. Jelenc je odstopil. Upamo, da se bo ta vsled nesporazumljenja, taktičnih napak in zmede nastala aferi v kratkem poravnala.

Dopisi.

Iz Žirov. „Domoljubov“ dopisnik se zaganja z nova v Sokole. Na vsak način bi Sokole rad naučil krščanske ljubezni, katere klerikalci niti od daleč ne poznajo ali se vsaj po njej ne ravnaajo. Prijazni prijatelj, kaj ne, to bi bila lepa, da bi sokolstvo podpiralo

Listek.

Arhimandridova oporoka.

Roman iz Srbije. Spisal Josip Premk.

(Dalje.)

VII.

Minulo je teden dni. Povsod naokoli je bil razprostrt bel prt, iskreč se v solncu v tisočernih kristalnih biserih, le na nekaterih krajih so se prikazale zelene lise. Zrak je bil čist in mrzel. Ljudje so se zavijali v kožuhe. Zgodnja je bila zima.

Takrat sta sedeli Klotilda in popadija ob oknu popove hiše in zrla na selo. Dolgega časa je Klotilda prvič obiskala družino popa Filoteja in popadija se ni malo začudila, ko jo je v gledala.

„Vendar enkrat gospa Klotilda“, je vzkliknila prisiljeno vesela in ji pohitela nasproti.

„Menila sem že, da smo se vam hudo zamerili, pa nisem vedela, zakaj. Prosim vstopite. Pop in Ljubislava se vrneti vsak čas, odšla sta na selo! — Kako pa je z gospodom Serafinom?“ je vprašala takoj Natalija, ko sta sedeli na divanu pri oknu. „Dolgo ga že ni bilo pri nas!“

„E, žalost, gospa popadija!“ je odgovorila ter izpremenila obraz v sila resne gube. „Kako to — kaj se

je zgodilo?“ je vprašala Natalija. „E gospa,“ je zavzdihnila Klotilda in spačila obraz umetno v silno žalostne gube. „Blagor vam, ki imate tako dobrega otroka kot je Ljubislava — a jaz, bogpomagaj, imam ž njim le žalost in togo.“ —

Nataliji se je zdelo Klotildino govorjenje čudno in postala je radovedna.

„Ali prosim vas; kaj naj bo vendar to?“ je pričela skrbnim glasom. „Serafin se mi je zdel včasih samsvoj in me je nekako preziral. A to sem mu zaradi mladosti rada odpustila!“

„Oh ne poznate ga! Koliko sem trpela zanj, kako sem skrbela zanj! To je pozabil vse in sedaj me samo še psuje.“

„Ni mogoče!“ se je začudila Natalija ki je vedela, kako zvita in volčje lakomna je Klotilda in kako trezno misleč mož je Serafin.

„Da, res je! Včasih mi je težko, saj je vendar moj sin, kateremu želim vse dobro. Toda on hoče gospodariti moji volji, mojim željam! V svoji oholosti se je spozabil celo tako, da se je moral protiviti tudi vladiki Platonu in zato je prišlo tako.“

„Za Boga, kako?“ je hlastno vprašala Natalija in nervozno drsala z roko po krilu.

„Bojim se skoro pripovedovati in sram me je.“

Vaše nevedne pristaše? Vsak osel bi potem obrekoval in blatil nasprotnike, ako bi mu le ta potem še za to nagrado dajal. Toda sokoli niso tako neumni. Ako se vam radi obrekovanja oškodovani „žvižga“ smili, pomagajte mu sami, saj je vaš pristaš. Vaša logika je res divna. Ako bi sokoli klerikalnim osmukancem podpore dajali, kakor Vi želite, potem bi se kmalu izpolnila Vaša želja, da bi „Sokolski dom“ propadel. Za zdaj pa Vas prav nič ne skrbi, kaj bo z njega, ker niste zanj nič prispevali. Pravite, da je „Sokolski dom“ prevelik, in da ga sokoli ne morejo napolniti. Kar preglejte svoje „čuke“, katerih ni vseh skupaj toliko, da bi napolnili eno Zajčevo sobico. Kar se izobrazbe tiče, Vam bodi povedano, da se je klerikalci bojite bolj kot miši mačke. Vi izobražujete svoje člane v neumnosti in brezmiselnosti. In še to delate skrito, dostojne polemike se bojite, bojite splošne sodbe. Sokoli pa nastopajo javno, njih predavanja so javna. Vsak lahko pri njih polemizira in se prosto razpravlja o vsakem predmetu in tja se Vi ne upate. V cerkvi, kjer ščitijo zakoni in v zaprti sobi se lahko farbajo duševni revčki; kaj ne da? Misleči ljudje se pa ne dajo. Tudi v Žireh se širi in nastopa zmagonosno resnica in „misel svobodna.“ In zaman je vsa Vaša jeza, in Vi opravljate Sisifovo delo, ako mislite, da jo boste iztrebili. Nihče ne more vdahnuti življenja in mladosti umirajočemu truplu, vse kar je preživelo, propade ter izginja. Na izpraznjeno mesto pa prihaja novo bujnejše življenje. Tudi slovenski kmet bo nekoč spregledal kljub svoji konservativnosti. In takrat bo zapodil klerikalce.

Sokoli.

Domače vesti.

Zlati zaslužni križec s krono je dobil postojnski župan g. Pikel povodom jubileja.

Doktorjem filozofije je bil promoviran na graškem vseučilišču naš rojak gosp. Davorin Gorjanec iz Postojne.

Brate Sokole opozarjamo na občni zbor, ki se vrši v nedeljo dne 13. t. m. ob 8. uri zvečer v društveni telovadnici v „Narodnem hotelu.“ Pozivljate se, da se polnoštevilno vdeležite občnega zbora! Na zdar!

Glede dobave sena iz državne akcije radi pomanjkanja krme nam z vseh strani dohajajo pritožbe, da je seno, ki se jim je dobavilo, za nič in niti 5 K vredno. Mi na ta poročila le to priporočamo, da naj nihče ne vsprejme sena, če ni zdravo in dobro. Vsakdo, ki mu je bilo seno priznано, ima pravico do dobre užitne kakovosti. Vse pritožbe na „Gospodarsko zvezo“ ne bodo mnogo izdale, če je enkrat seno vsprejeto.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali: br. Avsec Anton 1 K, br. Kraigher Avgust 1 K, g. župan Pikel izročil 2 K, ki jih je daroval gosp. Widmajer iz Ljubljane; br. Dragotin Vičič mesto razsvetljave 2 K, br. Baraga Andrej za preplačani narodni znak 1 K. Živel! Vri! darovalci! Vsem pa iskrena hvala in na zdar!

Postojnski vodovod jako dobro deluje, če tudi skoro po vseh kraških vaseh tožijo o velikem pomanjkanju vode. Postojna je sedaj preskrbljena z izborna pitno vodo tudi v takem času, ko drugod ljudstvo in živina trpi vsled suše veliko pomanjkanje vode.

Natalija je že preje slutila, da se je moralo kaj posebnega zgoditi, ker bi je Klotilda drugače ne bila posetila.

„Govorite vendar, gospa! Ako Vam je tolažbe treba, vam po svoji moči pomorem. Sicer pa vem, da je človeku lažje, ko je razodel svoje boli in težave. Čemu bi se sramovali, saj to ni vendar vaša krivda, ampak Serafinova!“

„Torej znajte“ je vzdihnila Klotilda po dolgem molku. „Serafin je premeščen v monastir sv. Jovana v tisto grozno puščavo v planinah!“

Natalija je široko vprla v njo začudene oči in gluha tišina je nastala v sobi. Sele Filotej in Ljubislava sta jo prekinila, ko sta vstopila.

„O ta čast! sta vskliknila oba hkrati in jela pozdravljati Klotildo, toda takoj sta zapazila, da se je moralo nekaj zgoditi, trpko žalost sta brala iz obrazov obeh žena. Ljubislava pa je temno začutila, da se je nekaj zgodilo Serafinu.

„Ubogi Serafin!“ je vzdihnila Natalija in se ozrla v Filoteja. Ljubislava se je stresla po vsem životu, izvil se ji je bolesten vzdih in brezkrvna blodost ji je legla v licu.

„Kaj se mu je zgodilo?“ je radovedno in nekako osupel vprašal Filotej.

Zopet tišina, težka, mučna.

„Premestili so ga —“ je rekla Klotilda in se ozrla v Ljubislavo, ki se ni upala nikamur pogledati.

„Premestili! Ni mogoče, tako hitro! Kam pa zopet?“ je vprašal Filotej.

Klotilda je pristopila k popu in mu povedala na uho, kakor bi se bala vznemiriti Ljubislavo.

Popovo lice se je hipoma izpremenilo.

„Peklenški gromovi!“ se je pridušil pop. „To je uničila prokleta roka nevošljivosti. Ne, to je krivično! Tako končati mladeniču življenje — to ni človeško, še manj cerkveno!“

Ljubislava se ni mogla premagati. Vsa tresoča se, je stopila pred očeta in ga prijela za roko.

„Povej kaj se je zgodilo!“

„Serafina so premestili v sovilske planine tja v tisto divjo samoto! Revež!“

Ljubislava se je zgrudila očetu na prsi in zaihtela glasno.

Tedaj so se spogledali vsi trije in veliko začudenje je obvladalo dva obraza, a Klotilda se je skoro nasmejnila.

„Kaj ti je Ljubislava?“ je vprašal pop, kateremu se je čudno zdelo Ljubislavino sočutje.

G. Slavoj Dimnik, učitelj v Postojni je dobil mesto suplenta na pripravnici za srednje šole v Trstu. Ljubeznjivega, obče priljubljenega gospoda učitelja bomo v Postojni zelo pogrešali.

Izredno lep led imamo letos v Postojni na Pivki, ki nudi prijateljem drsanja obilo prijetne zabave. Zato pa tudi vidimo dan na dan polno drsalk in drsalcev, ki hočejo izrabiti izredno priliko. Jako neumestno se pa nam zdi, da je ravnateljstvo meščanske šole prepovedalo svojim gojencem drsanje, saj vendar zdravniki in predagogi priporočajo drsanje kot telovadbo.

Živinorejci pozor! Marsikje se je že izražala želja, da bi tudi ustanovili zavarovalnico za govedo. Ustanovitev takih zavarovalnic dovoli c. kr. ministerstvo notranjih zadev. Pravila morajo biti sestavljena po vladnem vzorcu, drugače ni upanja, da jih ministerstvo odobri. Da se onim krajem, ki bi hoteli osnovati si tako zavarovalnico delo olajša, založil je odbor notranjske kmetske stranke pravila, katere zamore vsakdo dobiti v M. Šeberjevi tiskarni v Postojni. Pravila po vzorcu postojnskih odobrenih pravil so tako tiskana, da je treba vpisati le kraj, oziroma okoliš dotične zavarovalnice. Tiskarna daje tudi glede osnovanja zavarovalnice drage volje vsa potrebna pojasnila.

† **Dr. Hinko Dolenc**. V Razdrtem je umrl v sredo c. kr. sodni tajnik v p. dr. Hinko Dolenc po kratki bolezni. Še pretekli teden smo prejeli od njega prav jasno in krepko pisano notico gospodarskega značaja. Dr. Dolenc ni bil le izvrsten sodnik, vesten značajan oče, poštenjak od nog do glave, bil tudi kremenit narodnjak, ki je to kot nekdanji deželni poslanec in vselej ob vsaki priliki pokazal z delom in besedo. Zato pa ga je ranjki predsednik deželne sodnije Hočevan tudi na vso moč preganjal. Služboval je kot pristav v Ložu, potem pa kot tajnik v Ljubljani. Stopivši v pokoj se je podal na Razdrto ter tam živel sredi kmetskega prebivalstva vedno živahen, šegav pa tudi odločen. Bil je izvrsten poljuden pisatelj. Pozornost pa so posebno izzvali njegovi spisi v „Ljubljanskem Zvonu“, kjer je v krasnem jeziku klasično lepo popisoval naravo in njene krasote. Naša stranka in naš list izgube s pokojnim zvestega pristaša. Rodbini izrekamo najiskrenejše sožalje!

Vzajemna zavarovalnica za govedo v Postojni. C. kr. deželna vlada je pravila te zavarovalnice, na podlagi odloka c. kr. ministerstva za notranje zadeve z dne 17. majnika t. l. št. 16.977 odobrila. Zavarovalnica bo pričela poslovati z novim letom 1909. Društveni okoliš obsega vse kraje spadajoče k občini postojnski. Zavarovalnina znaša na leto 1% zavarovalne vrednosti, vpisnina pa 1/2 %. Odškodnina znaša 80% cenilne vrednosti. Gospodarji goveje živine v krajih, ki pripadajo okolišu te prekoristne in potrebne zavarovalnice, se pozivljajo, da se pravočasno zglase pri načelniku osnovalnega odbora g. Andreju Burgerju v Postojni. Vsekako pa bi bilo umestno, da se zglase še pred 20. t. m. tako, da jim bo mogoče udeležiti se

prvega občnega zbora, ki se bo vršil ta dan, da se voli društveni odbor in nadzorništvo.

Občni zbor Narodne čitalnice v Postojni se vrši dne 18. decembra 1908 ob 7. uri zvečer v društvenih prostorih po običajnem dnevnem redu. Za slučaj nesklepčnosti se vrši drugi občni zbor pol ure pozneje ravno tam, ki bo sklepal ne oziraje se na število navzočih članov.

Odbor.

Ljubljanski kramarji so povodom semnja dne 3. t. m. v Postojni ljubljanskega čifuta Gecla postavili na tukajšnji železniški postaji — ker je izzival — na prosto, ter mu naložili pokore za njegovo predrznost na hrbet. Seveda piše tudi Tagespošta nesramno, da so ga skoro pobili, toda to je sama nesramna laž. Vprašamo tudi, kaj se ima „Hansi“ kot c. kr. uradnik mešati med kramarje, ako se medseboj stepo. Najbrže je hotel čuvati svojega čifutskega bratca. „Heil dir o Hans im Krämerkranz!“

V Vipavi se je ustanovil telovadni odsek pod vodstvom g. kaplana z namenom, da bi mladeniči ne popivali, kar bi bilo res hvalevredno. Po Miklavževi predstavi so ravno isti telovadci — totalno pijani, s samokresom in noži hoteli napasti mirne fante. Takim fantalinom rožni venec v roke — in ne vino.

Za vipavsko podružnico sv. Cirila in Metoda je nabral gospod jurist Skala pri vipavskem pevskem društvu 14 kron, katere so darovali: vipavski pevci mesto vstopnine v Tabor (sv. Elizabeta), ker so klerikalci trgali na Miklavževem večeru „Notranjca“ 5 K 60 v. Neimenovana oseba mesto vstopnine v Tabor, katera se je pa drugače vedno udeleževala klerikalnih predstav 1 K. Licitacija jednega jabolka 7 K 40 v. Vipavska podružnica zelo dobro napreduje, ustanovila se je komaj meseca avgusta t. l. in je poslala centralni družbi v Ljubljano že pokroviteljino 200 K in ob novem letu pošlje zopet 500 K. Zares vrlo delovanje za tako kratek čas.

Na Miklavžev večer dovolili so si v parklje preoblečeni Čuki v Tabru v Vipavi trgati „Notranjca“. Zares šala za otroke — katera pa pač ne bode uplivala toliko na vipavsko inteligenco, da bi še dalje posečala čukovske predstave.

Čitalnico smo osnovali v sok. domu v Žireh. Vsi napredni ter odlični možje in fantje kakor tudi ženske so pristopili ter prispevali, da se naročijo raznoteri časniki in knjige. Več naprednih mož je tudi obljubilo dajati časnike brezplačno v novo čitalnico. Da bomo tudi v Žireh imeli en javen prostor, kjer bodo vsakomur odprti viri izobrazbe, to je veselo znamenje ter korak naprej k popolnosti. Želeti je le, da bi se mladina mesto gostilen posluževala v polnej meri telovadnice in čitalnice. Potem bi se vzgojevali res pravi ljudje duševno in telesno jaki, ki bi imeli moč in pogum nastopati povsod pravilno.

Deželnozborske volitve. Klerikalce so stale vedno veliko denarja. Govori se, da so jih stale zadnje državnozborske volitve do 20 tisoč kron. Iz tega sledi

da tisti klerikalci, katerim so volitve do sedaj nesle, niso kar nič zadovoljni, da notranjska kmetska stranka ne postavi svojega kandidata. Navadili so se zadnja leta tako na volilno krmo, da jim bodo mirne volitve delale velike težave. Tudi nekaterim „Gospudom“ bo težko pri srcu, da ne bodo imeli „sovražnika“, na katerega bi peljali svoje vojščake. Da bi zgnali vkljub temu kolikor mogoče veliko „uboge gmajne“ na volišče za trnovskega učitelja Ravnikarja, lovijo ljudi z lažjo, da bo kmetska stranka zadnji hip postavila svojega kandidata. Seveda je to čez vso mero smešno in vendar se bodo dobili verni volilci, ki bodo to verjeli in šli s kaplanom na volišče.

Volilci, kmetje in kmetski prijatelji. V ponedeljek je deželnozborska volitev iz 5. skupine. Klerikalci so postavili kot kandidata trnovskega učitelja Ravnikarja. Njemu ne bomo dali svojih glasov. Njega naj volijo „Gespudje“, kmet ga ne bo volil. Zavedni volilci bodo ostali doma.

Iz Košane odhaja delavni tajnik, pevec in tamburaš „Košanskega pevskega društva“, trgovec gosp. Vladimir Žnidaršič. Bil je ves čas svojega bivanja v Košani med najdelavnejšimi člani tega društva, miren in značajan mož. Zato mu kličemo pri odhodu od nas krepki: „Na zdar!“

Veliko pomanjkanje vode se je pojavilo tudi po Notranjskem. V vipavski dolini hodijo iz mnogih vasi z vozmi v Vipavo po vodo. Podnanoške in pivške vasi se boje, da jim bo v kratkem zmanjkalo vode za živino. Ljudstvo in živina bo hudo trpela, če se bo moralo v zimskem mrazu dovažati iz oddaljenih studencev vodo za domačo porabo. Kdo ve, če dobimo kdaj po vaseh hrenoviške ter bukovske občine in na zgorenjo Pivko vodo iz Stranj?

Umrl je v Hotedersici dne 9. t. m. g. Josip Korče, veleposestnik in gostilničar v 27. letu svoje starosti. Pokojnik je bil zvest pristaš kmečke stranke, podnačelnik gasilnega društva in „čitalničin“ odbornik. Naj počiva v miru!

Slavnost šolske mladine v Knežaku. Naša šolska mladina je praznovala 60 letni jubilej dne 2. decembra. Na predvečer je bilo šolsko poslopje kakor tudi vse druge hiše v vasi razsvetljeno. Na bližnjem griču je zaplapolal kres in zdajpazdaj je švignila svetla raketa v zrak v veliko veselje šolski mladini. Po maši dne 2. decembra se je zbrala mladina, vsi udje krajnega šolskega sveta in občinskega odbora, v lepo okrašeni šolski sobi. Slavnostni govor je imel znani govornik nadučitelj g. Drag. Česnik. Nato je nastopal vsak razred posebej z deklamacijo in petjem. Končno so se razdelile spominske knjižice in v prostorih g. Drag. Česnika je bila vsa mladina primerno pogoščena. Da se je naša šolska slavnost vršila tako lepo, se moramo zahvaliti v prvi vrsti krajnemu šolskemu svetu, ki je k tej prireditvi prispeval znatno vsoto 100 K, kakor tudi drugim prijateljem šolske mladine, pri katerih sta nabrali naši vrli gospodični učiteljici Angela Petrič in

Mici Jurca 130 K. Preostanek pa se bo uporabil za nabavo novih knjig šolarski knjižnici.

Iz Hotedršice. Po neprevidnosti je ustrelil Anton Menart, sodarjev sin, mladeniča Frančiška Cunta. Na predvečer cesarjeve šestdesetletnice je streljal s samokresom v cesarjevo proslavo pred Cuntovo hišo. Cunta je ravno na to prišel iz Idrije in je rekel Menartu, naj mu pokaže samokres. Šla sta na to v hišo in Menart je nevede, da je v samokresu še jedna patrona, kazal Cuntu, kako se strelja. Kako pa se je prestrašil, ko je samokres počil in je krogla zadela Cunta ravno v srce. Bil je v desetih minutah mrtev. Pokojni je bil splošno priljubljen mladenič, miren in vnet za napredek; bil je član gasilnega društva, „Čitalnice“ in „Pevskega zbora“. Bodi mu zemljica lahka in svetila mu večna luč!

Semenj v Hotedršici dne 21. novembra je bil zelo „izborno“ obiskan. Prignane živine je bilo $2 \times 0 = 0$. Ali se še na kak semenj na Notranjskem prižene tako veliko število živine?

Iz Orehka. Dne 2. decembra se je vršila v Orehku v šolskih prostorih veselica šolske mladine, kjer so dečki in deklice jako lepo deklamovali, da je bilo ljudstvo kar navdušeno. Za to delovanje gre hvala in zasluga g. nadučitelju Mežanu, ki je mladino tako dobro za to pripravil. Šolski prostori so bili zelo lepo dekorirani, za kar gre zasluga velecejenji gospej Mežanovi ter gg. Josipu Deklevu in Josipu Križaju. Otroci so bili obdarovani. Šolski prijatelji in prijateljice, med njimi velecejenja gospa graščakinja J. Dolenceva, so preskrbeli za to prelepih daril. Dne 6. t. m. je mladina deklamacije ponovila, ter se je ob tej priliki nabralo 662 K družbi sv. Cirila in Metoda, za kar bodi izrečena cenjenim darovalcem najprisrčnejša zahvala.

Zadnji „Domoljub“ se je obregnil ob našega nadučitelja g. Skaleta in g. župana Petrovčiča, češ, da sta izdala o g. grofu neko spričevalo. Gospod dopisnik — ali bi ne bilo bolje, da se obrnete najprej na g. kaplana, kateri je žugal grofu, da ga ne bo cerkveno pokopal — dalje na kaplana in g. Mirkota, da Vam povesta o sestanku v Logu — in pa na tisto deputacijo od treh duhovnikov pri g. grofu. O vsem tem se bode še govorilo.

Narodno gospodarstvo.

Kaj je treba kmetu vedeti? Navadno se misli, da je za kmeta vsak dosti izučen, da zna le kositi in mlatiti, orati in sejati. V resnici pa zahteva kmetski stan toliko znanja kakor noben drugi stan. Vsak se lahko enkrat izuči in izobrazi za svoj poklic, kmet pa nikdar, kmetska obrt je najtežavnejša na svetu. Za kmeta ni dosti, da bi bil spreten poljedelec in umen živinorejec, on bi moral znati tudi računstvo, knjigovodstvo, kemijo, botaniko, fiziko, naravoslovje, zdravništvo in živinozdravništvo, dalje mora znati opravljati dela različnih rokodelcev kakor tesarsko, mizar-sko, sodarsko, kolarsko itd. Biti mora tudi najpridnejši

delavec zadovoljen z najbornejšim življenjem, tako da je stan kmeta tudi najtežji stan. Zato je pa tudi krvava potreba, da se kmetje učimo in premišljujemo zlasti zdaj v zimskem času je čas zato. Imamo že lepo število poučnih knjig v kmetijstvu, poslužujmo se jih, študirajmo. Tudi kmečki list „Kmetovalec“ naj bi imel vsakdo naročen; da bi se v prvi vrsti strokovno, gospodarsko izobrazili, dalje bi se morali seveda tudi politično. Le ako bomo vsi prav in dobro delali se izobraževali in združevali, je nam upati boljih časov, s starokopitnostjo plovemo v pogubo. Kmet.

Po svetu.

Razsvetljava 1. decembra je terjala na Dunaju žrtve. Umrli so v gneči modistka Marija Ajbele, stara 25 let, deželni poslanec Fran Helcl, star 50 let in 48 letna svakinja poslanca Majrhofa i. d. Omedlele so ali bile ranjene 104 osebe. Take gneče ne pomnijo na Dunaju. Policija je ni pričakovala, zato se ni moglo prav nič pomagati. Na Ringu, ki je zelo široka cesta, ni bilo več moč ne nazaj in ne naprej, ljudje so lezli kar drug čez drugega. Otroci so vpili in jokali, tu so nesli visoko nad glavami težko sopečo gospo, tam je držal nekdo otroka v zrak, ki se je bil izgubil ter omedlel itd.

Cesarska 60letnica v Ljubljani. Praznovanje je vzbudilo spomin na nesrečne ranjence, na mrtve, na kruto kaznovane. Pelo se je po ljubljanskih ulicah: „Hej Slovani“, „Naprej zastava Slave“, „U boj, u boj“. Sreča, da niso zahrbtno priletele zopet krogle, kar je marsikdo zopet pričakoval. Župan je miril, da se vkljub velikanski demonstraciji ni zgodil noben izgred.

Za kratek čas.

Dobri prijatelji. „Bogati Trebušnik je izgubil premoženje, polovica najboljših prijateljev ga je zapustila.“ „Strašno. Toda da mu jih je le še nekaj ostalo zvestih — to je lepo!“ „Bi že bilo, toda ti dozdej še ne vedo, da nima ničesar svojega več.“

Brez dela. Berač: „Usmilite se me gospa, ne dobim dela!“ Gospodinja: „Ali ste že delj časa brez dela?“ Berač: „Že devet let.“

Zahvala.

Slavno ravnateljstvo „Notranske posojilnice“ v Postojni je blagovolilo darovati znesek 150 K kot prispevek za nakup obleke revnim šolskim otrokom in za nakup jubilejskih kart in spominskih knjižic, ki je bila ž njimi obdarovana šolska mladina na dan proslave 60letnice cesarja.

Za velikodušni ta dar si usoja podpisano vodstvo izreči v imenu obdarovanih otrok slavnemu ravnateljstvu najiskrenejšo zahvalo.

Vodstvo ljudske šole v Postojni,
dne 9. decembra 1908.

Ferdinand Juvánec
šolski voditelj.

Poslano.

V tem burnem času, ko nas tujci izpodrivajo z rodni tal, ne zadostuje, da skrbimo za napredek s tem, da se semintja razgrejemo pri kozarcu vina, ter takrat zahtevamo svojih pravic ali pa se pripravimo do demonstracij, katerih krivda pade zopet s pomnoženo težo na nas same. Treba je času primerno nastopiti z mirno taktiko. Sovražnika moramo prijeti na najobčutnejšem kraju, da ga uničimo, ter mu na ta način zabranimo prodiranje. Ko bomo enkrat to dosegli, postal bo naš narod premožen in tedaj si bomo tudi lahko privoščili pri kozarcu dobrega vina veselega politiziranja.

Kako bi se dalo to napraviti? Odgovor je prav lahek. Treba nam je odločnosti, vztrajnosti in resno dobre volje. Vse to pa se ne da vstvariti čez noč ali z mislijo: prijetneje je držati roke navskriž in pričakovati kaj nam pošlje dobri bog. Poučeni moramo biti kako je podkovan nasprotnik in kje bi se mu prišlo najlažje do živega.

Pri vseh narodih so stranke in iste so koristne, ker vzpodbujajo ljudstvo do zavednosti lastnih dolžnosti, torej jih odobrujemo, a kedar se gre za skupne narodne pravice moramo nastopiti skupno, privojevati si morajo skupno svojih pravic in zavedati se gesla: »V edinosti je moč«. To predobro vedo zlasti naši narodni sovražniki in se tega tudi trdno držijo.

Ali je pa tudi pri nas tako? Ne! Zato nas izpodriva tuji zivelj. Kar je tuje, to je pri nas v veljavi, po tem z veseljem posegamo, domači izdelki ne dosežejo nikdar odobravanja kakor tuji. Delujmo složno na narodnem gospodarskem polju in imeli bomo zaželjeni uspeh. Gledati moramo, da spravimo domače pridelke in izdelke do prave veljave, do prave kupne cene. Če morejo to storiti tujci, zakaj bi pa mi tega ne dosegli. Trgovina domačih izdelkov naj bo samo v domačih rokah. Iznebiti bi se morali takorekoč že prirojene hibe, podpirati tujca in priti bi morali vendar že enkrat do spoznanja, da s podpiranjem sobratov pomagamo svojemu narodu do veljave.

V tej točki bomo naleteli na premnoge, ki mi bodo ugovarjali meneč: Pod geslom »Svoji k svojim« nas domačini samo izkoriščajo a da bi se tudi držali normalnih cen, tega ne storijo. Dalje se govori, da je pri tujcih veliko bolje postrežen, da imajo zmerneje cene, ter ugodnejše ponudbe. A vse take govorice so laž. Poskušali smo vse to že sami. Res je, da je včasih kateri domači trgovec nevljuden. Poskusiti se mora z domačimi tvrdkami, če bi ena morebiti ne bila popolnoma dobra, tedaj se jo kratkomalo zamenja z drugo domačo — nikoli ne s tujo! Dolžnost vsacega trgovca je, da kolikor najbolje zamore zadovoljiti svoje odjemalce. Če zanemarja ta svojo dolžnost, gre mu trgovina rakovo pot in posledice mora trpeti on sam. Taka in jednaka postopanja je pa samo šola za naše trgovce.

Vsak odjemalec naj premisli, predno potroši četudi samo en vinar, v katere roke ga izroči in kakšna pot mu je namenjena. Vsaka gospodinja ali gospodar se mora prepričati, od kje dobiva trgovec blago, katero prodaja zopet naprej svojim odjemalcem. Zahteva se naj od njega strogo, da si nabavlja blago od domačih obrtnikov, da podpira domačo obrt in sploh, da se on sam vztrajno drži gesla: »Svoji k svojim«. Tega se bode vsak držal uvideč da si le na ta način ohrani naklonjenost odjemalcev.

Razume se pa, da bodo cena in kvaliteta jednaka konkurenčnim. Te si sicer prizadevajo že zdaj na vse načine, da si ohranijo odjemalce in sicer z obljubovanjem nemogočega. Tega pa si domači trgovci enostavno ne smejo dopasti pustiti. V enakem slučaju morali bi se brez razlike strank združiti in se sporazumno odločiti, da bodejo bodisi moko ali sladkor ali sploh drugo kupovali samo pri tem in tem narodnem veletržcu. Odločiti bi morali skupno seveda najnižje mogočo ceno in pri prodajanju blaga se strogo držati določene cene. S takim postopanjem povzdignili bi sami sebe, in izognili se vsej takoimenovani medsebojni umazani konkurenci. Z energičnim postopanjem bi se tujcem tudi zabranilo pristop v potrebno trgovino, a domačinom dajalo poguma. (Konec prihodnjic.)

Listnica uredništva.

G. J. K. v R. Dokler ni dokaza za krivdo pošte, je ne moremo nadlegovati. Vprašajte tvrdko!

Loterijske številke.

Trst, 5. decembra		41	83	49	19	31
Praga, 9. decembra		33	48	46	24	38

300 tisoč

lepih, triletnih, smrekovih sadik

ima na prodaj

Krajni šolski svet v Postojni.

Kdor

hoče sebi in svojim otrokom odpraviti

kašelj

hripavost, nahod, oslovski kašelj, katar v grlu
naj kupi zdravniško priporočene

Kaiserjeve prsne karamele

s 3 smrekami.

--- 5500 notarsko priznanih izpričeval. ---

Zavitek 20 in 40 h.

Škatlja 80 h.

Dobivajo se v sledečih lekarnah: **J. Hus**, Vipava; **F. Bakarčič**,
Postojna; **A. Bohinc** in **U. Trnkoczy**, Ljubljana; **K. Andigajne**,
Novomesto; **D. Pirc**, Idrija.

Ponudba.

Usojam slavnemu občinstvu naznaniti, da imam lepo
množino vina

prav dobrega okusnega „Vipavca“.

Pripravljen sem ga na drobno prodajati t. j. od 56 litrov naprej,
ter ga postaviti na postajo **Štanjel - Kobdilj po 26 vinarjev**
liter proti povzetju. Za pristnost vina jamčim, kakor novi vinski
zakon veleva.

Kdor si misli vino naročiti, naj pošlje na moje ime čisto
dobro posodo (ne pa smrdljivo) na zgoraj omēnjeno postajo, ob
enem naj sporoči svoj naslov, kraj in postajo. Na zahtevo do
pošljem tudi vzorec vina.

IVAN TURK

posestnik v Gaberji, pošta Štanjel na Krasu.

Zahtevajte pri nakupu **belo moko** in **mlevske izdelke**
iz mlina

Vinka Majdiča v Kranju

s tem si pridobite **okusno in izborno blago**, ter ob
enem koristite **narodni** in **domači industriji**.

Slavoj Jenko,

zastopnik g. Vinko Majdiča ima v Trnovem in Podgradu
zaloge za oddaje na debelo.

Trgovci in obrtniki: „**Svoji k svojim!**“

Išče se obrtnik ali penzionist

kateri bi prevzel vodstvo trgovine in gostilne (flijalke)
na deželi. Gostilna in trgovina imata kar najboljšo
pozicijo. — Kapitala ni treba investirati, pač pa se
mora kavcijo položiti. — Pogoji po dogovoru. — Trgovsko
izobražene osebe imajo prednost.

Ponudbe sprejema **upravnništvo „Notranjca“.**

Iščem zastopnika

za **Notranjsko** s sedežem v Postojni, kateremu
sem pripravljen plačevati po 80 — 120 K mesečne
prispevnine za potovanje ter po 20 % provizije od
doseženega prometa.

Prijazne ponudbe z opisom dosedanjega delovanja in
referencami nasloviti na upravnništvo tega lista.

Svoji k svojim!

Priporoča se častitemu občinstvu pri
nakupovanju

jesenskega in zimskega blaga
za ženske in moške obleke
ter drugih potrebščin

slovenska trgovina

pri **„Češniku“**
Ljubljana

Stritarjeve ulice o Lingarjeve ulice

Postrežba strogo poštna. Cene najnižje.

Izvozna pivovarna v Senožečah

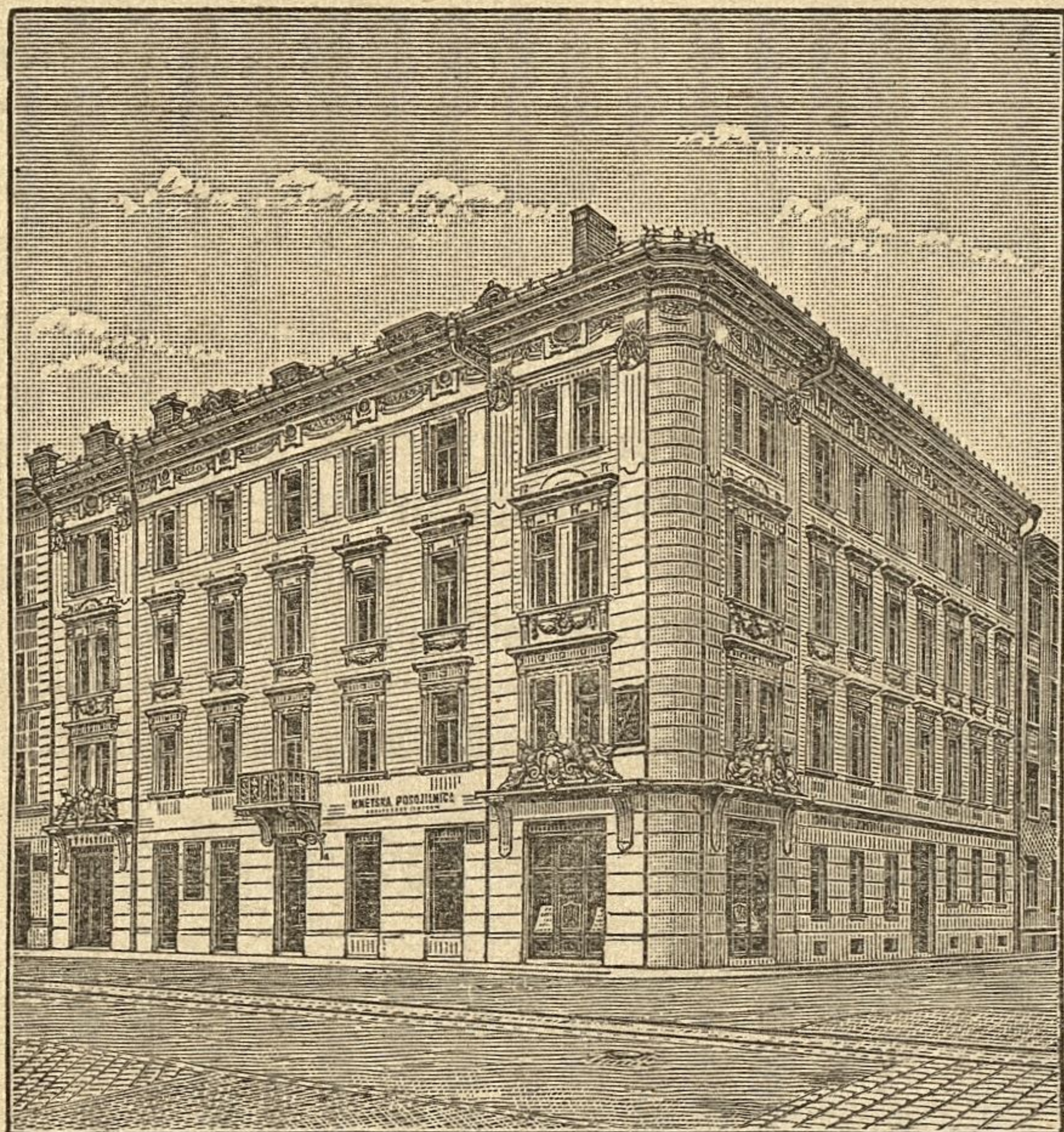
priporoča sl. občinstvu ter p. n. gg. gostilničarjem

svojo izborno a la plzenjsko, marčno ter izvozno pivo

po najnižji ceni.

Pozor! Kmetje! Pozor!**SVOJI K SVOJIM!****Popolnoma varno in najbolje naložite denar v****Kmečki posojilnici****— v LJUBLJANI —**

(nasproti Figovca — v lastni hiši na Dunajski cesti).

Kmečka posojilnica v Ljubljani podpira kmetovalce in je pravi kmečki denarni zavod.**Vloge se obrestujejo po 4 1/2 %****V kmečki posojilnici je naloženo že nad 15 milijonov kron.****Rezervni zaklad čez K 300.000.****Za varnost pa še neomejeno jamči nad 3000 članov.****Kmečka posojilnica je edin slovenski denarni zavod, ki je vpeljal hišne nabiralnike vlog.****Svoji k svojim, kmetje!****Svoji k svojim, kmetje!****Kmečka posojilnica sprejema hranilne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar.****Želodčne kapljice** proti napenjanju, pospešujejo slast do jedi, krepe želodec, olajšujejo želodčne bolečine, 1 steklenica 70 v., 6 steklenic 3 K 50 v.**Želodčni prašek** proti slabemu prebavljanju, zgagi itd. 1 K**Tinktura proti izpadanju las** 1 steklenica z rab. navod. 1 K**Zobna in ustna voda** 1 steklenica z rabilnim navodilom 1 K**Zobne kapljice** proti zobobolji, 1 steklenica 40 v., 6 stekl. 1 K**Esencia za kurja očesa** izkušeno sredstvo proti bradavicam, kurjim očesom itd., 1 stekl. z rabilnim navodilom 70 v.**Golšne kapljice** proti golši in debelemu vratu 1 stekl. 60 v. priporoča**lekarna pri Mariji Pomočnici v Vipavi.****Razpis službe.**

Podpisano županstvo razpisuje službo

občinskega sluge

z letno plačo 800 kron. Službo je nastopiti 1. januarja 1909. — Primerno opremljene prošnje je vlagati do 15. decembra t. l.

Županstvo Cerknica,

dne 1. decembra 1908.

Fr. Šerko, župan.**Notranjska posojilnica v Postojni**

registrovana zadruga z omejenim poroštvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoludne. ==

□ □ □

Obrestuje hranilne vloge po 4 3/4 % od dne vloge do dne dviga brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5 1/2 % in amortizaciji najmanj 1/2 %, na osobni kredit po 6 %.

□ □ □

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob torkih, posojila se izplačujejo le ob petkih.